

Fra Klubbens besøg hos Landbrug og Fødevarer på Axelborg

Onsdag, den 13. marts 2013

Afdelingschef for Public Affairs, *Anders Panum Jensen*, fortalte i sit indlæg om erhvervets økonomiske situation, konkurrenceevne og eksportmuligheder. Erhvervet var tidligere organiseret i en produktionside: Landbo-

foreninger, Husmandsforeninger og Tolvmandsforeninger, og en forarbejdningsside: slagterier, mejerier, konserverfabrikker m.m. Nu er alle disse producent- og brancheforeninger slået sammen i en organisation Landbrug og Fødevarer. Denne organisation omfatter således både dyreholdet og dets produkter: Kød, mælk, skind, "dambrugsprodukter", planteavl og gartneriprodukter. I øvrigt er hele området for dyreværn og dyrevelfærd indenfor de seneste år overført fra Justitsministeriet til Fødevareministeriet.

Dyrevelfærdsområdet har bl.a. betydning for udbetaling af EU's landbrugsstøtte.

Landbrugserhvervet i sin helhed tegner sig for 9 pct. af den private beskæftigelse. Den finansielle krise har også sat landbruget tilbage, men heltidsbedrifterne er nu oppe på samme niveau som før krisen efter et kraftigt dyk i 2009. Erhvervet har dog problemer med investeringsniveauet: Nettoinvesteringerne (dvs. investeringer efter afskrivninger) er stadig negative efter 2008.

Landbruget står for 20 pct. af den danske eksport. Eksporten er vigtig i relation til BRIK-landene (Brasilien, Rusland, Indien og Kina). En stor del af eksporten til navnlig Rusland, men også til Kina, består af landbrugsvarer. - Hvis markedsandelen skal fastholdes, skal produktionen øges. Spørgsmålet er, om det skal ske i Danmark eller i udlandet, f.eks. Polen.

Jordens befolkning bliver stadig større og kræver flere fødevarer. Alligevel har landbruget været på retur i længere tid og der har været en trist stemning i og omkring erhvervet. Landbruget har derfor iværksat en "image-kampagne" til forbedring af erhvervets omdømme. Man søger nemlig at anvende så vidt muligt alle restprodukter fra fødevareproduktionen i

andre produktioner (ærtøbølge kan eksempelvis bruges til fremstilling af benzin). Man tilstræber også i stadig stigende omfang at skabe sine produkter med stadig mindre ressourceforbrug. Vækstscenariet forudsætter en fortsættelse af denne udvikling. Landbruget har iværksat et pilotprojekt med henblik på at etablere en "0-emissionstald" for svin, således at de anvendte ressourcer forbruges enten i den aktuelle produktion (slagtesvin) eller i andre produktioner i eller udenfor landbruget.

Landbruget og fødevarerproduktionen er meget tæt reguleret i lovgivningen både i EU og nationalt. Panum Jensen fremhævede, at en del af denne lovgivning er udtryk for en gennemsnitsregulering, hvor man i stedet gerne så en mere specifik regulering, f. eks. at reglerne om kvælstofnormer målrettedes efter jordbundstypernes udvaskningsforhold, selv om dette eventuelt kunne medføre, at visse jorder skulle tages helt ud af drift.

Et særligt område er EU's landbrugsstøtte. Hvis konkurrenceforholdene skal opretholdes, så skal støtten principielt afskaffes. I EU-budgetaftalen er indbygget mulighed for nationalt at flytte 15 % af støttemidlerne fra søjle 1 (den direkte støtte) til søjle 2 (landdistriktsordningerne). Dette kan sammen med mulighed for national omfordeling mellem sektorer ændre konkurrenceforholdene, idet visse lande kunne tænkes at ville sikre den direkte støtte mest muligt, medens andre vil begrænse den direkte støtte mest muligt. Det er tanken, at 30 % af den direkte støtte skal kobles til miljøkrav (som skal være opfyldt, for at støtten kommer til udbetaling).

Natur- og Landbokommissionen blev nedsat som et ekspertudvalg kort efter regeringskiftet med Jørn Jespersen som formand, men uden deltagelse fra erhvervene. Kommissionen har været en positiv overraskelse,

men først kommissionens anbefalinger, der kommer til april og skal igennem en efterfølgende politisk proces, vil vise noget om anerkendelsen af integration af miljøhensyn i produktionen, og om naturpleje vil kunne blive en driftsgren. Der er afsat penge på finanslovsforslaget for 2014 til opfølgning af miljøkrav.

Direktør for Fødevarer-, Veterinær- og Forskningspolitik, *Anette Toft*, fortalte i sit indlæg, "Madkulturen", om mulighederne for at sælge fødevarer. Hun nævnte, at det især er BRIK-landene – Brasilien, Rusland, Indien og Kina –

som vi skal afsætte vores fødevareproduktion til. Disse landes bruttonationalprodukt er stigende, således at de har mulighed for at betale. Især i Kina er middelklassen stigende og også Indien har nogen middelklasse. I disse lande spises mere kød- og mælkeprodukter end før. Men det lange sigt flytter fra Asien til Afrika. Forbrugerne ser meget på prisen på det, der ligger i køledisken, men også mange lægger vægt på sunde fødevarer, selvom prisen er højere. Vi bruger ca. 10 % af indkomsten til mad. Selvom en lav pris generelt er vigtig, kan man også komme ud for, at der bliver solgt varer, selv om prisen er særdeles høj. Den pris, bacon sælges til i detailledet kan variere mellem 40 kr. og 600 kr. pr kg afhængig af, om det er en standardvare eller bacon af særlig kvalitet som økologisk bacon eller færdigstegt bacon. Prisen på drikkevand kan tilsvarende variere fra 7 øre til 28 kr. pr. liter.

Danskerne spiser mere ude end tidligere. Mønstret for produktion og salg ændrer sig og forbruget af mad ude er stigende. Og dette stiller stigende krav til den allerede omfattende regulering af fødevareproduktionen, især til forskellige former for cateringvirksomhed. Der kan være nye markeder for gode, sunde "madpakker" til pendlere, og for halvfabrikata og færdigretter til hurtig mad i hjemmene. Der er en tendens til, at man spiser hurtig mad på ugens hverdage, medens man gør mere ud af madlavningen på fridage. Annette Toft slog til lyd for, at man generelt brugte mere tid til madlavning og at man betragtede det som familiens plus-tid at lave mad i fællesskab.

Der har igennem længere tid været opmærksomhed omkring madpyramiden. anbefalingerne af, hvad der er sundt, veksler meget over tid (eks. kartofler og smør). Efterhånden er der også kommet stigende opmærksomhed på madspild og på dyrevelfærd, ligesom man taler om kødløse dage og selleribøffer, der skal redde klimaet. Der er også kommet stigende opmærksomhed og krav til sporbarhed. Den endelige forbruger har næppe den store interesse i at kende producenten, herunder den enkelte landmand, men for forhandlere og institutioner er sporbarheden vigtig. Ud over den offentlige regulering af kravene til sporbarheden, findes en mængde private aftaler om produktion af de enkelte fødevarer.

"Madkulturen" som institution begyndte for 3 år siden på basis af bevillinger fra Fødevareministeriet. "Madkulturen" kan ses i forlængelse af Ritt Bjerregaards nu ophørte projekt "Måltidets Hus", men den nuværende

Klub 60+

Pensionistforening for tidligere medarbejdere i Fødevareministeriet og for nuværende 60+ -medarbejdere

bevilling på 10-15 mill.kr. er efter Annette Tofts opfattelse for lille til, at projektet kan få egentlig gennemslagskraft. – Madkultur kan også ansues regionalt som en bestemt egns særlige fødevarer, der med stolthed forhandles med oprindelsescertifikat. – Madkultur kan være ”Bedre mad i en fart”, ”DSB-mad” eller, hvad der er meget vigtigt, ”Bedre mad til næste generation”.

Endelig redegjorde *Maria Mølgaard Berg* for de vigtigste ændringer i landbrugsloven ved seneste lovændring: Jordbrugskommissionerne nedlægges (besparelse 6 mill.kr.) og deres funktioner varetages fremover centralt af NaturErhvervstyrelsen. Lokalkendskabet, som er væsentlig i henseende til bl.a. prisvurderinger, frygtes herved at gå tabt. Der vil ved ophævelse af landbrugspligt ikke længere være krav om, at 1,5 ha bliver tilbage sammen med bygningerne, ligesom reglen om, at der skal være et stuehus (beboelse) for hver 200 ha, er ophævet.

Til sidst tog politisk konsulent Sven Gunge Pedersen de af deltagerne, der ønskede det, med på en rundvisning på Axelborg, hvis ældre del er opført 1918-21. På trods af snevejr og blæst kom man helt op i tårnet og ud på udsigtsplatformen. Trappen i tårnet er en oval og det siges, at Rundetårn kan stå inde i tårnet. Nogle af deltagerne havde været med i et kor – ”Tårnsangerne” kaldet – som havde nydt godt af tårnrummets akustik. Det havde været et spændende nutidigt møde med landbruget, som deltagerne alle på den ene eller anden måde i deres arbejdsliv havde haft nær tilknytning til.

